

Yağmur Islattı

*Kıbrıslı Üniuersitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi

Giriş

Kıbrıs Adası gerek coğrafi ve jeopolitik konumu sebebiyle gerekse de adada yaşayan halkların etnik kökenlerinden dolayı tarih boyunca uluslararası konjonktürde önemli bir yere sahip olmuştur.

Kıbrıs'ın Osmanlı topraklarına katılması 8 Rebülâhir 978'de (9 Eylül 1570) Lefkoşe'nin fethiyle başlamış ve 9 Rebülevvel 979'da (1 Ağustos 1571) Magosa'nın iltihakıyla tamamlanmıştır. Adanın hukuken Osmanlı hakimiyetine girmesi ise 3 Zilkade 980 (7 Mart 1573) tarihli Osmanlı-Venedik Antlaşması ile mümkün olmuş, bu antlaşmayla Venedik Kıbrıs'ı Osmanlılar'a terketmeyi ve 300.000 duka tazminat ödemeyi kabul etmiştir.[1] Uzun yıllar Osmanlı Devleti hakimiyeti altında bulunan ada; dünyada değişen dengeler ve Batılı imparatorlukların sömürge devletleri kurma çabalarından dolayı uluslararası arenada ayrı bir önem kazanmış ve özellikle İngiltere'nin dikkatini çekmiştir. Osmanlı Devleti'nin 1878 tarihli Osmanlı-Rus Savaşı'nı kaybetmesinin ardından İngiltere, Akdeniz'de sömürge imparatorluğunu güçlendirebilmek adına adaya hakim olmak istemiştir.

Osmanlı Devleti'nin Rusya ile imzalamış bulunduğu Ayestafanos Antlaşması'nın Batılı devletler tarafından tepki çekmesi, Berlin Konferansı'nın toplanmasına sebep olmuş ve özellikle Hindistan'daki sömürgelerini kontrol altında tutmak isteyen İngiltere; Osmanlı Devleti'nin yaşamış olduğu krizi kendi siyasi emelleri açısından bir fırsata dönüştürmeyi başarmıştır. İngiltere, Anadolu'ya yönelik muhtemel bir Rus istilasına karşı Osmanlı Devleti ile savunma ittifakı yapacağı teminatını vererek Kıbrıs'ın bir askeri üs halinde kendisine bırakılmasını istemiş ve devamında zor durumdaki Osmanlı hükümeti, 4 Haziran 1878'de İngiltere'nin fiilen adaya yerleşmesine zemin hazırlayacak olan anlaşmayı imzalamıştır.[2] Böylece İngiltere, Doğu Akdeniz'deki hakimiyetini güçlendirmekle kalmamış, aynı zamanda Rusya'yı da denetleme imkanı bulmuştur.

Kıbrıs'ın İngiliz Hakimiyetinde Geçirdiği 50. Yılı Kutlamak İçin Bastırılmış Bir Pul

---

İngiliz hakimiyetinin sonlarına gelindiğinde ise adada yaşayan Rumlar ve Türkler arasında şiddetli çatışmalar yaşanmaya başlanmış ve özellikle 1930'lu yıllara gelindiğinde Rumlar, Enosisi[3] gerçekleştirebilmek adına yoğun propaganda faaliyetleri yürütmüş ve 20. yüzyıl başlarında bu propagandalar şiddetli saldırılara dönüşmüştür.[4]

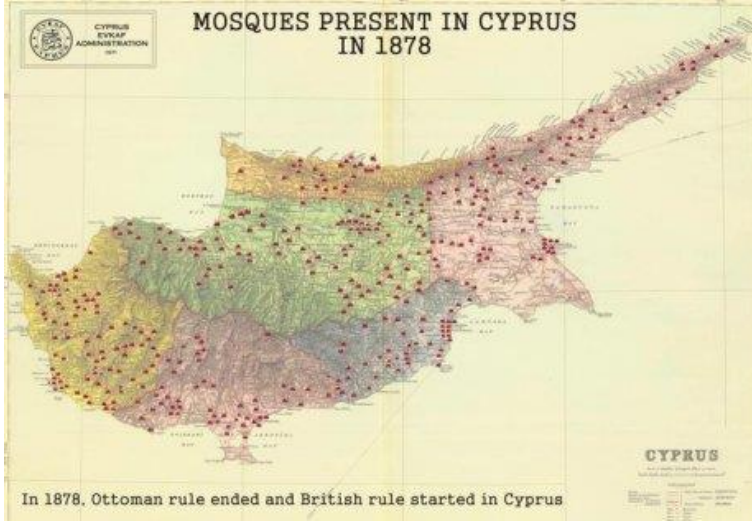
Yunan Megali İdea'sının bir parçası olan Kıbrıs Adası, bu tarihten itibaren özellikle Rum çetecileri tarafından kanlı saldırılara şahit olmuş ve Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin 20 Temmuz 1974 tarihinde adaya askeri bir hareket yapmasına kadar bu tecavüzler şiddetlenerek sürmüştür.

Kıbrıs Meselesinde Kriz Süreci

Türkiye Cumhuriyeti Devleti, Lozan Antlaşması ile oluşan durumun devam etmesini temenni ettiğinden Kıbrıs'ta yaşanan olaylara öncelikle İngiltere'nin iç meselesi olarak bakmayı seçmiş ve bu konuda tarafsız kalmayı tercih etmiştir. Ancak Türkiye'nin bu tutumuna karşı Yunanistan her seferinde adanın kendine ilhakı için çalışmış ve özellikle II. Dünya Savaşı'nın sonunda ortaya çıkan şartları da değerlendirerek, İngiltere'nin Kıbrıs'tan çekilmesini istemeye başlamak suretiyle, günümüze kadar sürecek Kıbrıs meselesini ortaya çıkarmıştır.[5]

Adada olayların şiddetlenmeye başladığı dönemde Ortodoks Kilisesi'nin Baş Piskoposu Makarios önderliğinde hareket eden Rumlar, "self-determinasyon" haklarını kullandıklarını belirterek bir oylama yapmış ve Yunanistan'a bağlanma kararı almıştır. Ancak alınan bu karar İngiltere tarafından tanınmadığından, Yunanistan konuyu Birleşmiş Milletlere taşımış, bunun üzerine Türkiye de aynı hakkın adada yaşayan Türkler için de uygulanmasını talep etmiştir.[6] Böylelikle sorun uluslararası bir platforma taşınmıştır.

Kıbrıs'ta yaşanan olayların uluslararası kamuoyunda sıkça yer alması ve Yunan tezlerinin Birleşmiş Milletlere taşınmasının ardından İngiltere, Kıbrıs sorununu çözüme kavuşturmak adına Londra'da taraf devletlerin delegelerinin katılacağı bir konferans düzenlemeye karar vermiş ve 29 Ağustos 1955 tarihinde konferans resmen başlamıştır. 29 Ağustos 1955'te çalışmalarına başlayan konferansın ilk günlerinde İngiltere, Kıbrıs'ın statükosunda herhangi bir değişikliğe gidilmemesini; Yunanistan, ada halkına self determinasyon hakkının tanınmasını; Türkiye ise adanın stratejik öneminden hareketle mevcut durumun devamını, ancak yönetimde herhangi bir değişikliğe gidilecekse, adanın eski sahibi Türkiye'ye geri verilmesi gerektiğini savunmuştur.[7]

1878 yılında Kıbrıs'ta Bulunan Camilerin Harita Üzerinde Gösterimi

1 Eylül 1955 günü tarafların üzerinde uzlaştığı ve basına verilen metinde özet olarak; *“Tarihsel açıdan üç ülkeye de bölge barışının sağlanması için büyük sorumluluklar düşmektedir. Kuzey Atlantik ve Doğu Akdeniz’in güvenliği için Kıbrıs Adası büyük bir öneme sahiptir ve İngiltere’nin bölgedeki faaliyetleri için adanın bütününe hâkim bir üs sahibi olması elzemdir. Kıbrıs Adası tamamen Kraliçenin egemenliği ve sorumluluğu altındadır. Muhtariyet yönetimi ilk amacımız olmalıdır. Britanya hükümeti ne Kıbrıs konusunda ne çıkar ve sorumluluklarını ne de Kıbrıs halkı nezdindeki güvenini kaybetmeye niyetlidir.”* ifadeleri yer almış ve Türk ve Yunan temsilcilerin konuşmalarından pasajlar aktarılmıştır.[8] Ancak devamında çıkan 6-7 Eylül olayları sebebiyle konferans bir sonuca bağlanamamıştır. Konferans, bir sonuç alınamamış olmasına rağmen sorunun Türkiye olmadan halledilemeyeceğini ve Türkiye’nin de Kıbrıs üzerinde söz sahibi olduğunu dünya kamuoyuna göstermesi açısından önemlidir.

Konferanstan istediği sonucu alamayan Yunanistan ve adada yaşayan Rumlar, 1957 senesinde İngilizler ile mücadele etmek için kurdukları EOKA isimli örgütü, Türklere karşı harekete geçirmiştir.[9] Bununla birlikte Kıbrıs’ta yeni bir dönem başlamış ve artık sorun müzakereler ile çözülemeyecek duruma gelmiştir. Kıbrıs’ta yaşayan Türk halkı, Rum saldırılarına karşı canını, malını ve vatanını korumak için teşkilatlanmış ve 1 Ağustos 1958 tarihinde Türk Mukavemet Teşkilatı’nı kurmuştur.[10]

Türk Mukavemet Teşkilatı'nın Amblemi

Bağımsız Kıbrıs Cumhuriyeti'nin Kurulması

Adada yaşanan olayların devletler arası siyasi münasebetlerde getirdiği sonuçlar, 11 Şubat 1959 tarihli Zürih ve 19 Şubat 1959 tarihli Londra antlaşmalarını doğurmuş ve Kıbrıs'ta Türk ve Rum taraflarının ortak olduğu bir cumhuriyet kurulmasında önemli bir adım atılmıştır.[11] Yapılan antlaşmalara göre İngiltere adadaki büyük hava üstlerini muhafaza edecek, Türkiye ve Yunanistan birer askeri garnizon bulunduracaklar, her üç devletin de müdahale hakları bulunacaktı. Ayrıca, Kıbrıs Anayasası hükümet ve parlamentoda Türklere bazı özel haklar tanıyordu. Başpiskopos Makarios Kıbrıs Cumhurbaşkanı, Dr. Fazıl Küçük yardımcısı seçildiler.[12] İşte Kıbrıs Cumhuriyeti anayasası, garanti ve ittifak antlaşmaları hazırlanmış ve Kıbrıs Cumhuriyeti 15-16 Ağustos 1960 gece yarısı resmen ilân edilmiş, böylece Kıbrıs'ta egemenlik Kıbrıs Türk ve Rum halkına devredilmiştir.[13] Böylece adada fiili olarak devam eden İngiliz hakimiyeti sona ermiştir.

Kıbrıs Türkleri, bağımsızlıklarının ilan edilmesini ve Türkiye Cumhuriyeti'nin adada söz sahibi olmasını oldukça olumlu karşılamış ve Mehmetçiğe kucak açmıştır. Öyle ki 16 Ağustos 1960 tarihli "Bozkurt" gazetesinde; "*Cumhuriyetin kahraman koruyucuları, hoşgeldiniz. Hürriyet barış ve güvenliğimiz size emanettir. Bu topraklar sizinle bir kere daha vatanlaşıyor.*"[14] şeklinde bir başlık ile Türkiye Cumhuriyeti'ne ve Türk askerine teşekkür edilmiştir. Yine aynı gazetenin "Bozkurt'un Görüşü" başlıklı bir köşe yazısında; "*Kıbrıs bugün yeni bir devre giriyor. Artık Bağımsız Kıbrıs Cumhuriyeti'nin vatandaşlarıyız. Kendi kendimizi idare edeceğiz. Başlarımız her zamankinden diktir. İstikbale güvenle bakıyoruz. Çünkü zaferlerin şanlı kartalı kahraman Mehmetçik aramızdadır.*"[15] şeklinde yazılmış olması Kıbrıs halkının Türk ordusuna güvenini göstermesi açısından önemlidir.

Yine Kıbrıs'ta 16 Ağustos 1960 tarihinde ilk sayısını yayınlamış olan "Cumhuriyet Gazetesi" de, Mustafa Kemal Atatürk'ün "Yurtta Sulh, Cihanda Sulh" sözüne de atıfta bulunarak, "*Kıbrıs Cumhuriyeti akşam ilan edildi. Kıbrıslıların Cumhuriyet Bayramı bütün yurttaşlara kutlu olsun. Bu tarihi günde Mehmetçiği Kıbrıs'ta selamlıyoruz. Cumhuriyete bağlanmak ve onu yaşatmak ülkümüz olmalıdır...*"[16] şeklinde bir haber başlığı seçmiş ve Kıbrıs halkının cumhuriyet sevincini yansıtmıştır.

Ancak Kıbrıs'ta oluşan bu olumlu hava ne yazık ki uzun sürmemiş ve Rumlar tarafından bir uzlaşma sağlanmak istenmemiştir. Kıbrıs Rumlarının Kıbrıs Türklerinin siyasi eşitliğine karşı duydukları öfkenin yanı sıra Kıbrıs Türklerini “enosisi engelleyen unsur” olarak algılamaları iş birliğini daha da zorlaştırmıştır.[17]

Kıbrıs Barış Harekatı'na Giden Süreç

Kıbrıs'ta bir cumhuriyetin kurulması Ankara için istenilen bir sonuç olmakla beraber anlaşmalarda bulunan eksiklikler adada düzenin sağlanması konusunda zorluklara sebep olmuştur. Ayrıca Rum tarafının uzlaşmaya istekli olmaması da sorunların günden güne büyümesine sebep olmuş ve Kıbrıs'ta yeniden bir silahlı çatışma durumu ortaya çıkmıştır.

18 Ağustos 1961 tarihli “Naçak Gazetesi”nin baş yazısında “ *İki gün önce Kıbrıs Cumhuriyeti'nin birinci yıldönümünü idrak etmiş bulunuyoruz. Kutladık diyemiyoruz, çünkü kutlayamadık, kutlanmadı ve kutlanmasına adeta müsaade edilmedi... Kimler kutlamadı? Rum toplumunun temsilcileri ve liderleri... Nasıl kutlamadılar? Şöyle: önce, Bakanlar Kurulundaki basit ekseriyetlerine dayanarak bir 'kutlanmasın' kararı çıkardılar... Sonra kulis faaliyetleri başladı ve Rum halkına 16 Ağustos'un kendileri için bir istiklal günü olamayacağı istiklal mücadelesinin henüz bitmediği ve günlük işlerine devam etmeleri gereği anlatıldı, dikte ettirildi...*”[18] şeklinde yazılmış olan yazı Rum kesiminin emellerini göstermesi açısından son derece önemlidir. Nitekim kısa bir süre sonra Rum saldırıları yeniden başlayacaktır.

Kıbrıs'ta Rumların ilk ciddi saldırı girişimi 25 Mart 1962 tarihinde Lefkoşe'deki Ömeriye ve Bayraktar camilerinde patlayan bombalar ile gerçekleşmiştir. Saldırıları, Türkiye'de geniş yankı uyandırmış ve İnönü hükümeti yayınladığı bildiride “daha vahim sonuçlara yol açmadan olayın faillerinin en kısa zamanda yakalanarak cezalandırılmasını” istemiştir. Ancak henüz patlamaların failleri bulunmadan Ada'da iki Türk gazetecinin öldürülmesi ve Kıbrıs Türk Cemaat Meclis Başkanı Rauf Denктаş'ın bürosunun bombalanması yeniden tansiyonu yükseltmiştir. Cumhurbaşkanı Makarios ise “Elenizmin düşmanı olan Türklerin Ada'dan kovulmasına dek EOKA kahramanlarının vazifesinin süreceğini” söyleyerek tarafsızlık ilkesini açıkça çiğnemiştir.[19]

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin Kurucusu ve İlk Cumhurbaşkanı Rauf Raif Denktaş

Nihayet Makarios, 5 Ağustos 1963 tarihinde Zürih ve Londra antlaşmalarını kendi iradesi dışında imzaladığını, anayasanın değiştirilmesi gerektiğini dile getirmiş ve 30 Kasım 1963 tarihinde de Türkiye Cumhuriyeti hükümetine on üç maddeden oluşan bir anayasa değişikliği taslağı sunmuştur. Kıbrıs Cumhuriyeti anayasasına tamamen aykırı olan bu taslakta, cumhurbaşkanı ve yardımcısının veto haklarının kaldırılması, seçimlerinin ilgili toplum tarafından değil Temsilciler Meclisi'nin tümünce yapılması, ayrı belediyelere ve yargı organlarına son verilmesi istekleri dikkat çekmektedir.[20] Bu taslağın kabul edilmesi adadaki Türkleri tamamen azınlık durumuna getireceğinden Türkiye Cumhuriyeti tarafından reddedilmiştir.

Türkiye'nin on üç maddelik tâdil teklifini reddetmesinden on beş gün sonra 21 Aralık 1963'te Lefkoşe'de Tahtakale mahallesinde ve İnönü köyünde savunmasız Türkler katledildi. EOKA'cılarının bu cinayetine karşı uluslararası kuruluşlardan hiçbir tepki gelmemesi üzerine 23 Aralık 1963'te, Lefkoşe'deki Türk halkını AKRITAS planına göre sekiz saatte imha etmek için Grivas kumandasında EOKA'cılarla Kıbrıs'taki Yunan alayına mensup askerler harekete geçti. Radyo ve posta, telefon, telgraf Makarios'un elinde olduğu, Türkiye büyükelçiliğinin telefon irtibatı kesilmiş bulunduğu için Türk halkının sesini dünyaya duyurması mümkün olmadı. Makarios bu hareketi dünyaya, "Türkler isyan etmiştir, tenkil harekâtı başlatılmıştır" sözleriyle ilân etti. Kanlı Noel olayları başladı. Üç gün süren hareket sırasında Türkler doksan iki şehit verdi, 475 kişi yaralandı, pek çok kişi de kayboldu. 103 köy yıkıldı, 30.000 Türk göçmen durumuna düştü. 25 Aralık 1963 tarihinde Türk jetleri Lefkoşe semalarında ihtar uçuşu yapınca Makarios ateş kesme kararı aldı. Ancak 26 Aralık'ta Ayvasıl köyünde bulunan savunmasız Türkler topluca yok edildi. Kanlı Noel olayları Türk tarafının can ve mal güvenliğinin bulunmadığını açıkça ortaya koydu. Fazıl Küçük ile Makarios'un ortak talebi üzerine İngiliz askerleri 30 Aralık 1963'te Lefkoşe'de Yeşilhat'a girdi. Böylece Kıbrıs bir bakıma kuzey-güney olmak üzere fiilen ikiye ayrılmış oldu.[21]

21 Aralık 1963-4 Mart 1964 tarihleri arasında geçen kısa sürede 214 Türk EOKA tedhiş hareketleri neticesinde öldürülmüştür. 10 Eylül 1964 tarihli ve S/5950 Birleşmiş Milletler raporunda ise şöyle denilmektedir: “*Durum endişe yaratmaktadır. Kıbrıs’taki Türk toplumuna uygulanan ekonomik kısıtlamalar, Kıbrıs Hükümetinin ekonomik baskı yoluyla, bir çözümü zorlayarak kabul ettirmeye çalıştığını gösterir.*”

1974 Kıbrıs Barış Harekatı’ndan önce, Türkleri ekonomik bakımdan çökertmek, göç ettirmek ya da teslim olmalarını sağlamak amacıyla Rum-Yunan ikilisi her çeşit ambargoyu Türk halkına karşı uygulamıştır. Rum liderliği, bu süre içinde “kritik malzeme” diye vasıflandırılan 37 çeşit ürünün Türk bölgesine girmesini yasaklamış, Türk kesimlerine su, elektrik, telefon hizmetleri vb. vermemiş, Türklerce üretilen ürünler tahrip edilmiş, Türk bölgelerine yatırım ve kredi verilmemiş ve Kıbrıs Türk halkını ekonomik çöküntü içine itmiştir.

Kanlı Noel Olaylarında Anneleriyle Birlikte Katledilen Türk Çocuklar

Kızılay yardımlarının Türk bölgelerine ulaştırılması engellenmiş, Türklere çocuk maması ve süt satışı bile sözlü emirlerle kısıtlanmıştır.[22] Öyle ki bu durum Kıbrıs “Bozkurt Gazetesi”nin 15 Temmuz 1964 tarihli sayısında şu şekilde yer almıştır: “*Rumlar, dün adaya vasıl olan Kızılay yardımı için gümrük resmi istediler.*” Haberin devamında; “*Yardım için Türkiye’den gönderilen unun yoksul binlerce kadın, erkek ve çocuğu açlıktan kurtarmak için ekme yapılacağını belirten Türk Cemaat Meclisi Başkan Vekili, dünya kamu oyunun gözü önünde hükümet kisvesi altında bir grup şahsın aynı memleketin vatandaşlarından diğer bir gruba karşı çeşitli mezalime girişmesine ve ondan sonra da yardım cemiyetleri tarafından bu bahtsız kişilere gönderilen yardımın onlara ulaşmasına mani olarak bu insanları açlıktan ölüme terk etmesine göz yumulmasının inanılmayacak bir olay olduğunu kaydetmiştir.*”[23] şeklinde bir yazı yazılarak durumun ciddiyeti gözler önüne serilmiştir. Adada Rum kesiminin Türk vatandaşlara yaptıkları katliamlar bununla da kalmamış, Türkiye Cumhuriyeti’nin askeri müdahalesine kadar şiddetini arttırarak sürdürülmüştür.

Adada yaşayan Türklerin Rum EOKA’cılardan gördükleri zulümler yabancı basında da yer almış ve “Life Dergisi”nin 28 Şubat 1964 tarihli sayısında “*bir köylü haykırıyor: daha kaçımız ölecek?*”[24] başlığı ile adadaki Türkler’in yaşadıkları kamuoyuna aktarılmıştır.

Yaşanan gelişmeler üzerine İngiltere'nin de davetiyle Londra da yeniden bir konferans toplanmış ancak Rum tarafının konferansta İttifak ve Garanti antlaşmalarının feshedilmesini, Yunan ve Türk birliklerinin adadan çekilmesini, Türklere verilen hakların kaldırılmasını istemesi üzerine bir sonuca bağlanamamıştır.[25] Rum tarafının uzlaşmaya yanaşmaması ve Yunanistan'ın tutumu adada yaşanan olayları şiddetlendirmiş ve kısa sürede adadaki kaos ortamı güçlenmiştir.

Görüşmelerden sonuç alınamayınca Türk hükümeti, Garanti Antlaşması'ndan doğan haklarını kullanarak 16 Mart 1964 tarihinde TBMM'ye Kıbrıs'a müdahale etme yetkisi vermiş, Türk hükümetinin aldığı bu karar üzerine de 17 Mart 1964 tarihinde adada Barış Gücü kurulmuştur.[26]

Siyasi açıdan yukarıdaki gelişmeler yaşanırken öte yandan saldırıların ve katliamların asıl faili Rumlar ise, kamuoyuna adada yaşanan katliamların sebebinin Türkler olduğunu göstermek için "Cyprus To-Day" isimli derginin Ağustos 1964 tarihli sayısında Türklerin suçlu olduğunu ve adadaki Rumları katlettiklerini belirtmişlerdir. Derginin ön kapağında bulunan başlıkta "Türkler Dünyayı Nasıl Yanlış Yönlendiriyor?" şeklinde bir başlık bulunurken, derginin içeriğinde ise, "Kıbrıs'ın Yunanlılığı, Türk Acımasızlıkları, Vahşi Türk Saldırıları, Hitlerizm Canlandı" başlıkları altında açıkça Türklere karşı propaganda yapılmıştır.

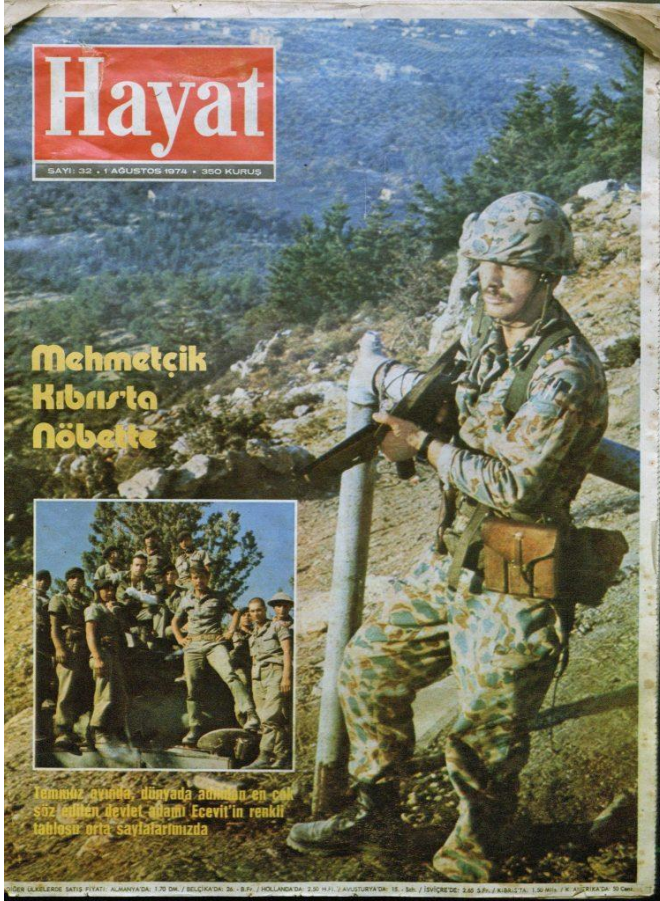
Kıbrıs Barış Harekatı

15 Temmuz 1974 tarihinde Yunan cuntacıları ve EOKA taraftarları Makarios'a karşı bir hükümet darbesi yağmışlar ve böylece adada "Kıbrıs Elen Cumhuriyeti" kurularak fiili Enosis gerçekleştirilmiştir. Bunun üzerine Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nde konuşma yapan Makarios; Kıbrıs Cumhuriyeti'nin bağımsızlığının açıkça tehdit edildiğini iddia etmiş, Yunanistan ise, adadaki saldırıların Kıbrıslı Rumların iç meselesi olduğunu söylemiştir.[27]

Yaşanan gelişmeler üzerine Türkiye Cumhuriyeti, hem adanın bağımsızlığının korunması hem de adada yaşayan Türk halkının haklarını savunmak amacıyla, Garanti Antlaşması'ndan doğan haklarını kullanarak 20 Temmuz 1974 yılında adaya müdahale etmiştir. Bu hareket ile Türkler, adadaki Rum katliamlarına "Dur!" demişlerdir.

"Hayat Dergisi"nin 1 Ağustos 1974 tarihli sayısında da Türk ordusunun müdahalesinden övgülerle söz edilmiştir. Derginin kapağında "Mehmetçik Kıbrıs'ta nöbette" başlığı ile Türk askerinin fotoğrafı paylaşılmış, ayrıca yine aynı derginin 2. Sayfasında "Zafer" başlığı altında "Yavru vatan Kıbrıs'ta, Türk askerî gücünün barış uğruna giriştiği harekât, hedefine ulaşmıştır. Mehmetçik'in cepheye süngüsüyle elde ettiği zaferden sonra, bayrak artık el değiştiriyor ve barış görüşmelerini yürütecek Türk hariciyecilerine geçiyor. Şimdi milletçe beklenen, Türk Silahlı Kuvvetlerinin ateş hattındaki bu emsalsiz başarısını, Türk diplomasisinin, masa başında perçinlemesidir." [28] sözleriyle Türk askerine ve Türk hükümetine duydukları güveni göstermişlerdir.

1 Ağustos 1974 Tarihli Hayat Dergisi Kapağı (KKTC Arşivi)

Sonuç

Türkiye Cumhuriyeti'nin bu müdahaledeki amacı, Kıbrıs'ta uluslararası antlaşmalar ile kurulan ve Yunanistan ile Rum kesiminin sürekli ihlal ettiği hakları, sosyal ve siyasi düzeni yeniden tesis etmektir. Türkiye, yapmış olduğu bu müdahale ile Kıbrıs'ın Enosis planları dahilinde Yunanistan'a katılmasını engellemiştir. Adada yıllar boyu Türklerin yaşadığı katliamlar ve yaşanan siyasi olaylar göz önüne alındığında Türkiye'nin "işgalci" bir zihniyet ile adaya harekatta bulunmadığı da açık bir şekilde ortadadır.

Yukarıda da açıklandığı üzere uzun yıllar boyunca Türk hakimiyetinde olan Kıbrıs'ta, olayları ateşleyen hiçbir zaman Türk halkı olmamıştır. Yalnızca kendi hakkını, malını, canını ve vatan toprağını savunmak için teşkilatlanmış olan bu millet, bugün hala Kıbrıs'ta Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin koruması altında yaşamaktadır. Türk Hükümeti'nin bu müdahalesi yalnızca Kıbrıslı Türkler için olmayıp, aynı zamanda adada yaşayan Rumları da koruma amacı gütmüş olup, Rum kesiminin de büyük çoğunluğunu memnun etmiştir.

Bugün Kıbrıs hala siyasi konjunktürde önemli bir yere sahip olmakla birlikte, adada yaşayan Türk halkı, gerek kültürel bağlarla gerekse de uluslararası antlaşmalarla Türkiye Cumhuriyeti'nin koruması altındadır.

Kıbrıs'taki Türklerin Güvenliğini Sağlamak Amacıyla Adaya Çıkarma Yapan Türk Silahlı Kuvvetleri Mensubu Askerler, M-47 Tank ile Halkın Alkışları Arasında Başkent Lefkoşa'da Bulunan Sarayönü Meydanı'na Giriyor

Dipnot

- [1] Kemal Çiçek, "Kıbrıs", *DİA*, C.25, Ankara 2002, s. 374.
- [2] Halil Fikret Alasya, "Kıbrıs", *DİA*, C.25, Ankara 2002, s. 380.
- [3] Enosis, Yunanistan'ın Megali İdea hedeflerindedir. Kıbrıs Adası'ndaki yaşayan Türkler'in tamamen temizlenmesi ve adanın Yunanistan'a ilhak edilmesini öngörmektedir.
- [4] Hasan Yılmaz, "Kıbrıs Barış Harekâtı ve Sonuçları", *İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, C.6, S.1, 2017, s. 88.
- [5] Fahir Armaoğlu, *Türk Siyasi Tarihi*, Kronik Yayınevi, 3. Baskı, İstanbul 2018, s. 220.
- [6] Halil Fikret Alasya, *a.g.m.*, s. 380.
- [7] Ergenekon Savrun- Melih Tinal, "Soğuk Savaş Döneminde İngiltere ve Türkiye'nin Kıbrıs Politikası (1955-1964)", *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, XVII/34, 2017 Bahar, s. 355.
- [8] Resul Babaoğlu, "Türkiye'nin Kıbrıs Politikasının Evriminde Bir Dönüm Noktası: Londra Konferansı (29 Ağustos-6 Eylül 1955)", *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, XVIII/36, 2018 Bahar, s. 337.
- [9] Hasan Yılmaz, *a.g.m.*, s. 91.
- [10] Halil Fikret Alasya, *a.g.m.*, s. 380.
- [11] Rüştü Yılmaz, *Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Devletleşme Süreci ve Türkiye (1974-2012)*, Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Basılmamış Doktora Tezi, Ankara 2014, s. 16.
- [12] Sina Akşin, *Kısa Türkiye Tarihi*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 23.Baskı, İstanbul 2017, s. 253.
- [13] Halil Fikret Alasya, *a.g.m.* s. 381.
- [14] KKTC Milli Arşivi, Dijital Arşivler, Gazeteler, "Bozkurt Gazetesi", No. 001.
- [15] KKTC Milli Arşivi, Dijital Arşivler, Gazeteler, "Bozkurt Gazetesi", No. 001.
- [16] KKTC Milli Arşivi, Dijital Arşivler, Gazeteler, "Cumhuriyet Gazetesi", No. 003.

- [17] Rüştü Yılmaz, *a.g.e.*, s. 20.
[18] KKTC Milli Arşivi, Dijital Arşivler, Gazeteler, “Naçak Gazetesi”, No. 005.
[19] Ahmet Gülen, “İnönü Hükümetleri’nin Kıbrıs Politikası (1961-1965)”, *Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, S 50, Güz 2012. s. 395.
[20] Ergenekon Savrun- Melih Tinal, *a.g.m.*, s. 364.
[21] Halil Fikret Alasya, *a.g.m.*, s. 381.
[22] Rüştü Yılmaz, *a.g.e.*, s. 41-42.
[23] KKTC Milli Arşivi, Dijital Arşivler, Gazeteler, “Bozkurt Gazetesi, No. 0041.
[24] KKTC Milli Arşivi, Dijital Arşivler, Dergiler, “Life Dergisi”, No. 07.
[25] Ramazan Tosun, “Kıbrıs Meselesi”, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S 10, 2001, s. 103.
[26] Hasan Yılmaz, *a.g.m.*, s. 92.
[27] Hasan Yılmaz, *a.g.m.*, s. 92.
[28] KKTC Milli Arşivi, Dijital Arşivler, Dergiler, “Hayat Dergisi”, No. 0031.
-

Kaynakça

- KKTC Milli Arşivi, Dijital Arşivler, Gazeteler, “Bozkurt Gazetesi”, No. 001.
KKTC Milli Arşivi, Dijital Arşivler, Gazeteler, “Bozkurt Gazetesi”, No. 001.
KKTC Milli Arşivi, Dijital Arşivler, Gazeteler, “Bozkurt Gazetesi”, No. 0041.
KKTC Milli Arşivi, Dijital Arşivler, Gazeteler, “Cumhuriyet Gazetesi”, No. 003.
KKTC Milli Arşivi, Dijital Arşivler, Dergiler, “Hayat Dergisi”, No. 0031.
KKTC Milli Arşivi, Dijital Arşivler, Dergiler, “Life Dergisi”, No. 07.
KKTC Milli Arşivi, Dijital Arşivler, Gazeteler, “Naçak Gazetesi”, No. 005.
ALASYA, Halil Fikret, “Kıbrıs”, *DİA*, C.25, Ankara 2002, s. 380-383.
ARMAOĞLU, Fahir, *Türk Siyasi Tarihi*, Kronik Yayınevi, 3. Baskı, İstanbul 2018.
AKŞİN, Sina, *Kısa Türkiye Tarihi*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 23.Baskı, İstanbul 2017, s. 253.
BABAĞLU, Resul, “Türkiye’nin Kıbrıs Politikasının Evriminde Bir Dönüm Noktası: Londra Konferansı (29 Ağustos-6 Eylül 1955)”, *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, XVIII/36, 2018 Bahar, s. 323-347.
ÇİÇEK, Kemal, “Kıbrıs”, *DİA*, C.25, Ankara 2002, s. 374-38.
GÜLEN, Ahmet, “İnönü Hükümetleri’nin Kıbrıs Politikası (1961-1965)”, *Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, S 50, Güz 2012. s. 389-429.
SAVRUN Ergenekon-Melih Tinal, “ Soğuk Savaş Döneminde İngiltere ve Türkiye’nin Kıbrıs Politikası (1955-1964), *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, XVII/34, 2017 Bahar, s. 349-371.
TOSUN, Ramazan, “Kıbrıs Meselesi”, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S 10, 2001, s. 95-107.
YILMAZ, Hasan, “Kıbrıs Barış Harekâtı ve Sonuçları”, *İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, C.6, S.1, 2017, s. 87-98.
YILMAZ, Rüştü, *Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde Devletleşme Süreci ve Türkiye (1974-2012)*, Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Basılmamış Doktora Tezi, Ankara 2014.